

OKUL DIŞINDA YABANCI DİL ÖĞRENİMİ: FRANSIZ-TÜRK TARTIŞMA FORUMU ÖRNEĞİ

Cathia PAPI
Université de Picardie Jules Verne
cathia.papi@u-picardie.fr

Yrd. Doç. Dr. Ali BÜYÜKASLAN
Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü
abaslan@yahoo.com

Özet

İnternetin yaygınlaşmasıyla bilginin paylaşılması daha kolay ve sınırsız olmaya başlamıştır. Gelişen bilişim teknolojileriyle birlikte internet üzerinde de yabancı dil öğrenimine yönelik çalışmalar, etkinlikler görülmektedir. Resmi sitelerin yanında gönüllü sitelerin de dil öğrenimine katkı sağladığı web sayfalarında yabancı dil öğrenimi de yaygın hale gelmiştir.

Bir Türkçe öğrenme sitesi olan www.apprendreleturc.fr sitesi forumlarında gerçekleşen dil öğrenme eylemleri, biçim ve içerik açısından süreç içerisinde incelenmiş, web sitelerinin dil öğrenmeye getirdikleri farklı bakış açısı ve kazanımlar çerçevesinde ele alınmıştır.

Forum üzerinden yabancı dil öğrenmek isteyenlere değişik başlıklar altında kolaylıklar sunulmaktadır. Ayrıca gittikçe artan üye ve konuk sayısıyla site, daha çok geliştirilmeye ve üzerinde çalışılmaya değer bir konuma gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: dil öğrenimi, internet sitesi, uzaktan öğretim, forum.

FOREIGN LANGUAGE TEACHING OUT OF THE SCHOOL: A SAMPLE OF FRENCH-TURKISH DISCUSSION FORUM

Abstract

Information share has become easier and limitless thanks to common usage of Internet. Many studies and activities on foreign language teaching have been held via developed information technologies. In addition to formal websites, it has been started to realize foreign language teaching on WebPages assisting language teaching supported by voluntary websites.

The activities of language acquisition on forums taking place at a Turkish learning website www.apprendreleturc.fr have been analyzed from the aspect of form and content and different point of views and advantages of web pages have been examined.

A lot of facilities are provided to the ones who are eager to learn foreign languages via the forum under the name of different titles. Moreover, the website is worth to analyze and develop with its expanding membership and guests.

Keywords: language teaching, website, distance learning, forum.

GİRİŞ

İnternet'in kamuoyu'na açılışından ve kullanımının 1990'lı yılların ortasında artışından beri, web sayfalarında birçok kişisel ve uzaktan eğitim ortamları ortaya çıkmıştır. Ticari ve/veya kurumsal formasyon ortamlarından başka, belli bir konu üzerinde paylaşım ve yardımlaşma sayesinde bilgiye ulaşmayı/edinmeyi mümkün kılan tartışma forumlarının arttığını görüyoruz.

Böylece, bir buçuk yıl önce, İnternette Fransızca ve Türkçe öğrenmek için kaynaklar içeren bir site ve iki dilin (Fransızca/Türkçe) öğrenilmesinde karşılıklı yardımlaşmaya dayalı bir forum ortaya çıktı. Bu özgün çalışma, Türkçe öğrenimini paylaşım ve değişim yoluyla iletme isteği olan bir Fransızın girişimiyle başlamıştır.

İnternette yeni siteler, bloglar ve forumlar peş peşe ortaya çıkmasına rağmen bu site üç önemli nedenden dolayı dikkatimizi çekmiştir: Bu site, sadece birkaç sayfalık yapısından dolayı değil, aynı zamanda öğrenmeyi amaçlayan bilgi alışverişini sağlayan ve iyi hazırlanmış bir içeriğe sahiptir. Fransızca, özellikle de Türkçe ilgili ülkelerde İngilizce gibi çok yoğun bir şekilde öğretilen diller değildir.

Bir yandan, sadece birkaç web sayfasından oluşmadığı ama çalışılmış içeriği ve öğrenime yönelik paylaşım ortamı olduğu için; diğer yandan, çok kısa bir zaman içinde yoğun bilgilerle donatıldığından; bunun dışında da, İngilizcenin aksine, Fransızca ve özellikle Türkçe, söz konusu ülkelerde (Fransa ve Türkiye) yoğun olarak öğretilmemektedir.

Bir yıl dolar dolmaz, herkese açık olan bu sitenin 230 000 ziyaretçisi, 300 üyesi ve 2750 mesajı olmuştur. Böylesine bir ilgiyi nasıl açıklayabiliriz?

Bu makalede, bu sitenin ve forumlarının gördüğü ilginin sebebini, Türkçe öğrenmek isteyen Fransızlara ve belli ölçüde, aynı şekilde Fransızca öğrenmek isteyen Türklere bağlı olduğu varsayımından yola çıkacak ve bu sitenin forumlarında gelişen paylaşım dinamikleriyle ilgileneceğiz.

1. YABANCI DİL ÖĞRENİMİNİN TARİHSEL ARKAPLANI

Fransa'da Türkçeyi ve Türkiye'de Fransızca'yı okullarda ve üniversitelerde öğrenme imkânları zaman içerisinde diplomatik ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak gelişmektedir.

1.1. Fransa'da Türkçe Öğreniminin Gelişimi

Tarih boyunca Fransa'da gelişen Türk kültürünün ve dilinin tanıtımını ele alıp incelerken, özellikle Selçukluların, 11. yüzyılda Anadolu'ya yerleşmelerinden itibaren, Dumont (2007) o dönemde Avrupa'yı Türk dünyasına bağlayan ilişkilerin her şeyden önce dini ve askeri alanlarda fetihler amaçladığını öne sürer. Türk

diline ve kültürüne olan ilgi Türklerin Hıristiyan dinini kabullenmesi amacıyla dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, 16. yüzyıldan itibaren uluslararası anlaşmalarda Osmanlı imparatorluğunun ulaştığı nokta, Türklerin, artık sadece düşman olarak görülmediğinin aynı zamanda partner (işbirliği yapılan) konumuna geçtiğinin göstergesidir. Böylece Osmanlı İmparatorluğu nezdindeki görevlerle sağlanan etnografik ve dile ilişkin bilgilerin zenginleşmesiyle I. François döneminde Türkolojinin temelleri atılmıştır. Asırlar boyu Türklerle karşı askeri ve dini bir savaşın gerekliliğini öne süren “Orta çağ Hıristiyanlığının mirası Türk düşmanlığı” ve insanlık değeri, öte yanda Osmanlı medeniyetinin hoşgörüsü ve bilgeliği arasında düşmanca tavır alışları devam ettiren pozisyon alışlar ve temsil durumları.

Dumont (2007), politik ve askeri durumlara göre, bazen Voltaire gibi birkaç edebiyatçının kah politik durumu kah askeri durumu savduklarını ele alarak, tartının bir o tarafa bir bu tarafa eğildiğini gösterir. Sonunda, Fransız Türk ilişkilerinin Türkiye Cumhuriyetinin var oluşu ile düzeldiği görülür. Ama yine de bu inişli çıkışlı gidişata rağmen aynı şekilde Türk dilini ve kültürünü öğrenmeyi şart koşan bu “yararlı” durum günümüze kadar sürmüş gibi görünmektedir. Böylece 16. yüzyılda (Paris ve İstanbul’daki) Gençler Dil Okullarında eğitim gören çevirmenler sadece Fransa ve Osmanlı İmparatorluğu arasında diplomatik ilişkileri kolaylaştırmakla kalmayacaklar aynı zamanda Fransa ekonomisinin Doğuya girmesinin de önünü açacaklar ve misyonerlere de din değiştirme konularında yardımcı olacaklardır. Böylece politik ortam, dönemin koşulları ve kişisel çabalar sonucunda “Türkoloji” gelişir. 1669’da kurulan ve Louis Legrand kolejinin içerisinde gelişen Genç Dil Okullarından sonra, 1795’te *Doğu Dilleri Özel Okulu*, *bugünkü Ulusal Doğu Dilleri ve Medeniyetlerinin* temelini oluşturdu; ardından 1805’te Fransız Kolejinde Doğu dilleri bölümü açılmıştır. Sonunda, 19. yüzyılda ve 20. yüzyılın başında bu alanda bilginin gelişmesinde 1822’de kurulan *Asya Topluluğu’nun* desteği olmuştur ve *Asya Gazetesi* “kuruluşundan itibaren, Doğu bilgeliliğinin özel ifade alanı olarak kendini kabul ettirir.”

Üniversite dersleri arasında olmasına rağmen, akademik dünyada Türkoloji’nin yeri 20. yy ilk yarısında halen gereken öneme sahip olmamaktadır ve ancak 2. dünya savaşı sonrası Fransız Türk yakınlaşmasıyla ve Louis Bazin’in ve Xavier de Planhol’un *Doğu dilleri Okulu’nun* açılışı ile gelişmeye başlamış ve Türkolojinin alanı Türkçenin farklı konuşma biçimlerine, kültürel antropolojiye, coğrafya ve kültürel ve siyasi tarih alanlarına kadar açılmıştır . Türk dünyasına yönelik araştırmalar, daha sonra Sosyal Bilimler Yüksek Araştırma okulu olan Yüksek Araştırma Uygulama Okulu’nda gelişmeye başlar. Böylece Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezi (CNRS)’de 1960’lı yıllarda, önce Aix en Provence ve Strazburg’da, daha sonra da 1970’li yılların sonunda Lyon’da üniversitelerde eğitim öğretimin başlamasıyla Türkoloji, değişik kurumlarda önem kazanır.

Diplomatik durumlara göre ve özellikle 1968’de De Gaulle’ün İstanbul’a ve Ankara’ya yaptığı seyahat esnasında Türkiye ve Fransa’nın yakınlaşmasından yararlanarak, Türkçe araştırmalarına ayrılan ödenekler ve verilen destek,

1991'den itibaren Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin dağılmasıyla ortaya çıkan ülkelere kadar götürülmüş ve oldukça büyük bir genç nüfustan oluşan bir halka uygulanmaya kadar götürülmüştür ki, Dumont'a göre (2007), "bir eşik aşılmış: artık Türkçe araştırmaları sadece Öteki'nin tanınmasını amaçlamayacak ama aynı zamanda bizzat kendi alanını tanımlamaya, tanımaya yönelik de bir çalışmanın içerisinde olacaktır.

Buna rağmen, bu dili öğrenme imkanını ortaya koyan kurumlar çok fazla değildir ve genellikle daha önceden Türkçeyi bilen bir kitleye hitap eder. Bir Fransız için bu dili öğrenme olanakları azdır, hatta iş çevrelerinde bile sadece bir tek öğrenme yöntemi vardır ve bu da ileri düzey değil temel düzeydedir. Türkolojinin gelişimini ve Türk kültürü ve dilini öğreten kurumları bir kenara koyarsak, Fransa'da Türk dili öğretimi sunan kurumlar oldukça azdır. Bu kurumların azlığı, kendi kendine öğrenme kaynaklarının eksikliği bile, bu siteyi bir Fransızın hazırlaması ve bizce, bu alandaki birtakım eksikliklere cevap verebiliyor olması kadar şaşırtıcı değildir.

1.2. Türkiye'de Fransızca Eğitiminin Gelişimi

Eğer Fransızca öğrenen Türklerin sayısı Türkçe öğrenen Fransızlara göre daha fazla ise, burada söylenmesi gereken Türk eğitim öğretim sisteminde Fransızcanın yerinin çağlar boyu oldukça geliştiğidir. Böylece, Soner (2007), Türkiye'deki yabancı dillerin gelişim tarihi içerisindeki seyrine incelerken, bu gelişimin niceliksel olduğu kadar niteliksel yönüne de dikkat çeker. Gerçekten de, Türkçeden başka Osmanlı İmparatorluğu süresince öğretilen diller, hatta eğitim öğretim dili Arapça kimi zaman da Farsça idi; 1773'den ve Mühendislik okulunun kuruluşundan itibaren batı dilleri Türk eğitim sistemine girerler ki o zamana kadar dini ve özel kurumlarda olan idare yetkisi yabancı okullara ve öğretmenlere kapılarını açan devlete geçer.

Arapça ve Farsça öğretimi, Latin alfabesini ve laikliği seçen Türkiye Cumhuriyeti'nin ortaya çıkışıyla kaybolmaya yüz tutarken, Fransızca 20. yüzyılın ortasına kadar en fazla öğrenilen yabancı dil olarak kalır ta ki İngilizce ve Almancanın da aynı şekilde önem kazanmasıyla kademeli bir şekilde gitgide önemini kaybeder.

Böylece Çetintaş ve Genç tarafından verilen, yabancı dil eğitiminin % 92'sinin İngilizce, % 7'sinin Almanca ve sadece % 1'inin Fransızca olarak verildiği Anadolu Liseleri örneklerinden de anlaşıldığı gibi günümüzde Fransızca, Türkiye'de yabancı dil eğitiminde çok düşük bir orana sahiptir. Gerçekten, Türkiye'de okullarda öğretilen ilk yabancı dil olarak genellikle İngilizce tercih edilmekte, Fransızca ise muhtemelen ancak ikinci yabancı dil olarak 2005'ten itibaren zorunlu hale gelmektedir. Öte yandan, Soner (2007) bu eğitimlerin, yabancı dillere ayrılan sürenin yetersizliği (haftada 3 ila 5 saat), yabancı dil eğitiminde nitelikli eğitimcilerin yetersizliği, sınıflarda öğrencilerin kendini gerektiği

gibi ifade etme olanaklarının ve derse ayrılan sürenin kullanımının yetersizliği, eğitim araç ve yöntemlerinin yenilenmesi hususundaki yetersizlikler ve son olarak öğrencilerin konuyla alakalı ilgi ve donanımlarının yetersizliği gibi aksaklıklar sebebiyle beklenen verimi sağlamaktan uzak olduğu gerçeğinin altını çizmektedir.

Aralarında özellikle 1868 ve 1992 yıllarında kurulan Galatasaray Lisesi ve Üniversitesinin bulunduğu bazı kurumlar bu kurala istisna teşkil etmektedirler. Osmanlı İmparatorluğu yönetimindeki seçkin Türklerle Fransa'daki ilişkiler tarihinde önemli bir rol üstlenerek, bu kurumlar Fransızca eğitim-öğretimini ve seçkin bir Türk topluluğunu hedeflemektedir. Bununla beraber, Trancy (2009) Galatasaray Üniversitesi öğrencilerinin sadece G.S. Lisesi'nden gelenler olmadığını aynı zamanda ÖSS tercih sistemiyle gelenlerin de olduğunu ve dolayısıyla üniversiteye girmeden önce zorunlu Fransızca eğitimi almadıklarının; diğer yandan frankofoni düşüncesinin zorunlu bir Fransızca eğitimini içermediğinin ve kademelere göre farklı biçimlerde oluştuğunun altını çizmektedir.

Bir diğer istisna da, uzaktan eğitim programlarının ilköğretim 6. ve 7. sınıflarda Fransızca öğrenme olanağıdır. Sadece yazılı değil, aynı zamanda televizyon yayını ile de desteklenen dersler herkese açıktır. Bununla birlikte, TRT'de yayınlanan bu programların senaryolaştırılması çabalarına rağmen (Yılmaz, 2006), öğrenci diyalogları yeniden oluşturmaya çalışmakla ya da hatalarını öğrenmeden sorulara cevaplar vermekle ve kendisi de, programda bir öğretmen olmadığı için, sorular sormakla yetinmek zorunda kalmaktadır.

Böylece, Türkler için Fransızca öğrenme konusunda önemli çeşitlilikler arz eden ortamlar olsa da, bünyesinde farklı şekillerde desteklenen pek çok yöntemin sunulduğu öğretim kurumlarının yanı sıra ticari de olabilen bu kuruluşlarda bu yöntemlerin kendi sınırlarını belirlemek gerekmektedir. Bu ülkede çok değil yarım asır önceki önemine karşın Fransızca gittikçe önemini kaybetmektedir.

Sitede asla böyle bir iddia olmamasına rağmen, siteden elde edilecek faydanın, öğretim ortamlarının sayıca az bir gruba hitabedelediği iki toplumda gerçekleştirilen kültürler arası bilgi alışverişinde ve burada bulunan kaynaklarda olacağını düşünüyoruz. İki toplumun insanları arasındaki temaslar da turizm ve göç gibi nedenlerle oldukça ileri seviyededir. Bununla beraber, yabancı bir dili öğrenme ciddi bir çalışma gerektiriyorken, bu sitedeki aktif kimseler kimlerdir ve bu kişileri internet üzerinden bilgi alışverişi yoluyla öğrenmeye iten dinamikler nelerdir?

2. FORUMLARIN TANITIMI VE YÖNTEM

“Türkçe öğrenme sitesi (<http://www.apprendreleturc.fr/>), forum, alıştırmalar, soru/cevap ve diğer kategoriler olmak üzere dört büyük kategori ya da başlık altında toplanmış birçok forumu içermektedir. İlki, forum ve katılımcıların tanıtıldığı yerdir; “alıştırmalar” kategorisi çeviri alıştırmaları yapma olanağı sağlar;

“soru/cevap” linki kelime, gramer, fonetik ya da düzeltme talepleri konularında fikir alışverişinin yapıldığı yerdir; “diğer” linkine gelince kültür ve birçok konuda fikir alışverişinde bulunulacak kışileri arama başlıklarının bulunduğu yerdir.

İçinde en az mesajın ve en kısa dosyaların bulunduğu yer, sadece tanıtım ve yeni üyelerin bulunduğu “forum” linkidir; buna karşılık “soru/cevap” bağlantısı ise “diğer” ve “alıştırmalar” bağlantılarından hemen önce yer alan, en çok mesajın bulunduğu bölümdür. “Alıştırmalar” bağlantısının, en çok mesaj alan bölüm olmamasına rağmen, öğrenimi amaçlayan bilgi alışverişı için en ilgi çekici bölüm olduğunu düşünüyoruz. Aslında, tartışma forumlarının en uzun olanları bu başlıkta yer almaktadır. (her forumda tanıtım başlığındaki yalnızca 4 mesaja karşılık ortalama 10 mesaj ve diğer 2’si için ortalama 6 mesaj). Bu başlık altında önerilen alıştırmalardan farklı tipleri birbirinden ayırmak uygundur. Resim anlatma egzersizleri gibi yakın zamanda kurulan çoktan seçmeli soru forumları daha az bir başarı elde ederek, ilgimizi çeviri alıştırmalarına yönlendirmiştir. Bu alt başlık sitenin en yoğun bilgi alışverişı gerçekleşen yeri olsa bile, dinamiğin ve popülerliğin hangisine ait olduğunu anlayabilmek zor.

Böylece Eylül 2008 ve Eylül 2009’a kadar geçen zaman zarfında sitenin birinci yılındaki işleyişine dayanan iki analiz sonucunu şu şekilde karşılaştırabiliriz:

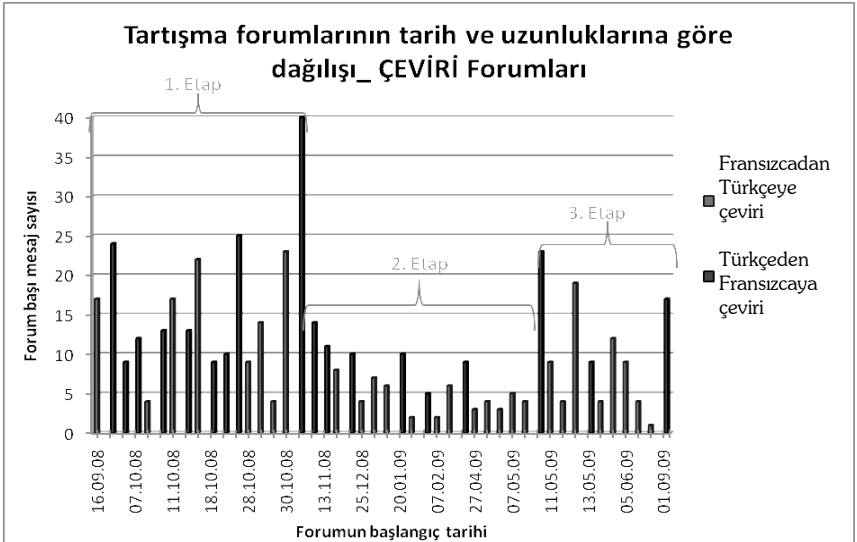
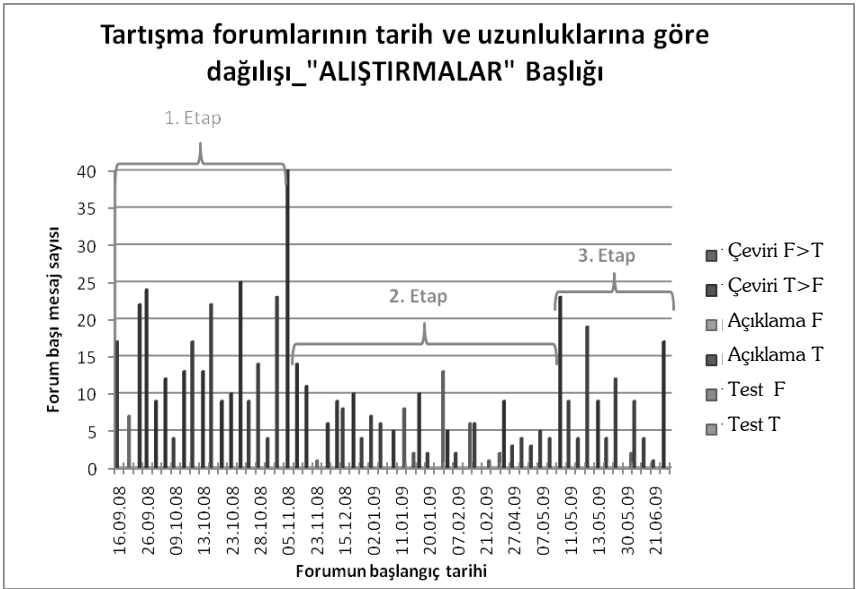
- Sitede bulunan forumların tamamına yönelik nicel bir yaklaşım: bilgi alışverişı dinamiğini ortaya çıkarmak amacıyla her bir tartışma forumunda yer alan mesajların yayım tarihini, süresini ve sayısını hesapladık.
- Çeviri forumlarında yer alan tartışmalar üzerine etnografik bir yaklaşım: öğrenme amacıyla kullanılan söyleyiş biçimlerini ortaya çıkarmak için her mesajı okuduk ve analizini yaptık.

Ayrıca, katılımcılar hakkında ek bilgi toplamak için içlerinden pek çoğu ile e-mail yoluyla iletişim kurduk.

3. FORUMDAKİ TARTIŞMA DİNAMİKLERİ

3.1. Bilgi Alışverişı Yoğunluğu ve Sürekli Gelişme

“Alıştırmalar” başlığında yer alan tartışmaların dinamiği, aşağıdaki grafiklerde de belirtildiği gibi, her şeyden önce çeviri forumlarında yer alan aktivite ile nitelendirilmiş üç farklı etaptan oluşmaktadır:

Genel dinamiğin temel olarak çeviri forumlarıyla oluşturulduğu fikrini vurgulayan aşağıdaki grafiğin de ortaya koyduğu gibi bu üç etap zaman dilimlerine eşit olarak ayrılmamıştır ve tartışma forumlarının sıklığı ve uzunluğu ile birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Aslında, ikinci etapta gözlemlenen çeviri forumlarındaki aktivite düşüşü, mesaj gönderim sıklığı dönemlerinde diğer alıştırmaya çeşitlerindeki aktivite ile bir nebze de olsa telafi edilse bile, forum ve

okumalardan elde edilen ortalamalar burada çeviri forumlarından daha kısa forumların olduğunu ortaya koyuyor.

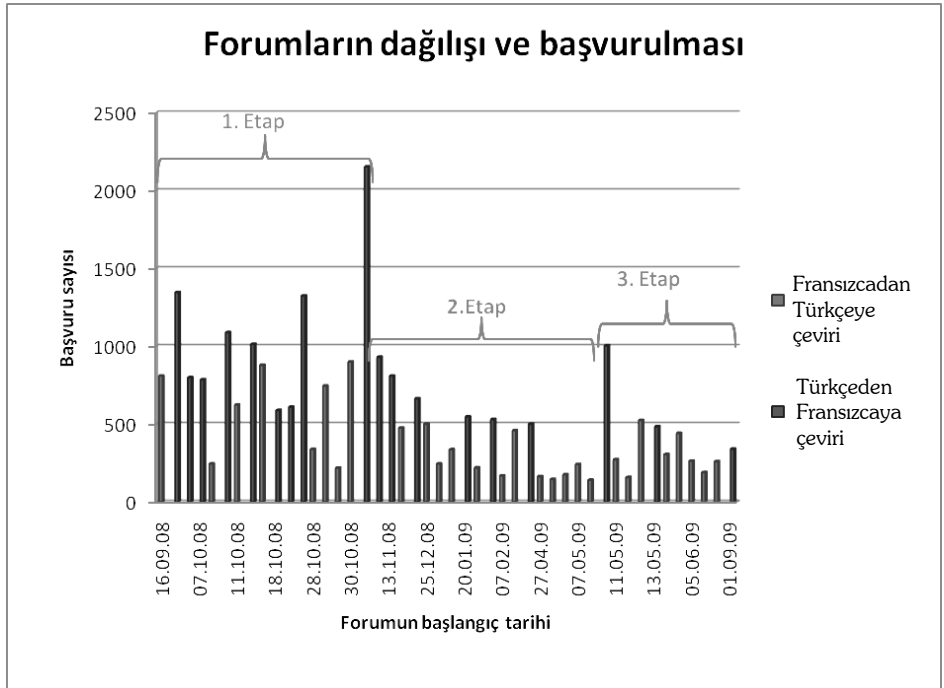
ALİŞTIRMALAR Başlığı		1.Etap	2.Etap	3.Etap	Toplam
59 Forum	Gün/Hafta sayısı	50/7,14	182/26	113/16,14	350/50
	Sıklık(forum/hafta)	2,66	1,08	0,74	1,18
Forumlara yazı yazılması	Toplam mesaj sayısı	294	166	113	573
	Ortalama (mesaj/forum)	15,47	5,92	9,42	9,71
	Medyan (mesaj)	13	5,5	9	9
	Sıklık(mesaj/hafta)	41,16	6,38	7	11,46
Forumların okunması	Toplam okunma sayısı	16437	11655	3494	31586
	Ortalama (okunma/forum)	865,11	416,25	317,64	631,72
	Medyan(Okunma medyanı sayısı)	799	397	272	485,5
	Sıklık(okunma/hafta)	2301,18	448,27	216,44	613,72

ÇEVİRİ Forumları		1.Etap	2.Etap	3.Etap	Toplam
46 forum	Gün/Hafta sayısı	50/7,14	182/26	113/16,14	350/50
	Sıklık(forum/hafta)	2,38	0,69	0,68	0,92
Forumlara yazı yazılması	Toplam mesaj sayısı	265	113	111	489
	Ortalama (mesaj/forum)	15,59	6,28	10,09	10,63
	Medyan (mesaj)	13	5,5	9	9
	Sıklık(mesaj/hafta)	37,1	4,35	6,88	9,78
Forumların okunması	Toplam okunma sayısı	14455	7245	4238	25938
	Ortalama (okunma/forum)	850,29	402,5	385,27	563,87
	Medyan(Okunma medyanı sayısı)	799	397	305	492
	Sıklık(okunma/hafta)	2023,7	278,65	262,53	518,76

Bir yılda, çeviri forumları üzerinden gönderilen 489 mesajın 46 tartışma forumuna ayrıldığı saptandı (forum başı yaklaşık 10 mesaj). Çeviri forumunun tamamındaki medyan, F. Henri (1992)'nin de belirttiği şekilde etkileşime birlikte yer vermeyerek 3 bağlantıyla bağlantı başına 9 mesaj şeklinde olmaktadır ve mesaj sayısının fazlalığıyla diğerlerinden ayrılan bir bağlantıdır. (10 mesaj)

3.2. Öğrenciler ve Katılımları

Hangi topluluk olursa olsun topluluklar üzerine yapılan bütün çalışmalar, biri gözlem yapan ve ya hiç mesaj göndermeyen ya da çok az sayıda mesaj gönderen çevresel katılımcılar ya da internet gezgini olarak nitelendirilen, diğeri ise mesaj ya da elektronik postaların büyük çoğunluğunu gönderen “daimi katılımcı” (Daele, 2009) ya da “göndericiler” (Mc Kenna & Bargh, 1998) olarak nitelendirilen çok aktif kimseler olmak üzere iki grubun varlığını vurgulamaktadır. Aralarındaki farkı daha iyi görebilmek için forumların tıklanma sayılarını gönderilen mesajlarla karşılaştırmakla başlayabiliriz.

Başvuru dinamiğinin ileti dinamiğine neredeyse benzer olmasını tespit etmek zordur, hem de forumların okunurluğu konusunda 50 kat daha fazla bir artış söz konusudur: öyle ki en az 10 mesajlık bir bağlantı için 500 civarında

başvuru (tıklama) yapılmaktadır. İki çeviri forumunun tamamındaki tartışma bağlantısı böylelikle 26 000 civarında bir başvuruyu oluşturuyor.¹

Ayrıca bir diğer zorluk da birinci etabın başvuru ya da forumların okunması dönemlerinde aynı şekilde oluşmasına rağmen, 2. ve 3. etapların biraz farklı oluşmaları konusunda ortaya çıkıyor. Böylece, bilgi alışverişindeki yoğun birinci etapla mesaj gönderimi amaçlı oldukça düşük yoğunluklu 2. etap arasında bir tür aracı olmaktan uzak 3. etap, bağlantılar neticesinde, kayıtlı kullanıcı sayısındaki düzenli artışa rağmen 2. etap esnasında başlayan düşüş eğilimi içinde ortaya çıkıyor. Bu durum bir yandan asıl kullanıcıların ilk saatte kaydolduklarını ve çok az kayıtlı kullanıcının asıl kullanıcıya dönüştüklerini düşündürmektedir. Diğer taraftan da bu durum forumda kayıtlı kullanıcılar ve konukların aynı etkinliği gerçekleştirmediklerini ve başvuru sıklıklarının oranının önemi konusunda aynı olmadıklarını çağrıştırmaktadır. Gerçekten de, 26 Ekim 2009'da gece yarısı 334 üyenin sadece çeyreğinin en az bir mesaj gönderdiği ve bu kişilerden 6'sının aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, 100 mesajdan fazlasının göndereni oldukları tespit edildi.

Mesaj sayısı	0	[1-5[[5-10[[10-25[[25-50[[50-100[[100-200[[200-500[+ 500
Katılımcı sayısı	251	22	8	8	4	3	3	1	2

Böylece her zaman olduğu gibi gezginler (lurkers)² mesaj gönderenlerden daha fazlalar ve bu da, üyelerin 4'te 3'ü en ufak bir mesaj bile göndermediklerinden, önemli bir oranı teşkil etmektedir. 5'ten daha az mesaj gönderen 22 katılımcı arasında genellikle tanıtım forumu üzerinden çok küçük bir bilgi alışverişi söz konusudur. 100 mesajdan fazlasında bazı forumlara birçok kez tıklamış ve bazılarında hiç tıklamamış anlık katılımcılar gözlemleniyor. 100'den fazla mesaj göndermiş olan 6 katılımcı, tüm forumlarda en çok yer alan ve aşağıdaki tabloda da belirtildiği gibi "alıştırmalar" bağlantısının aktif katılımcılarıdır.

¹ "Kimi zaman başvuru, kimi zaman konuk yada görüş kelimesiyle" derinlemesine bir göz gezdirmeye ya da üstünkörü bir göz gezdirmeye veya öylesine bir göz atmak amacıyla foruma giriş yapanları aynı anlamda kullanıyoruz. Çünkü ekranın karşı tarafında bulunanların ne yaptıklarını bilemiyoruz. Üstelik kimi zaman ileti gönderme, kimi zaman mesaj yazmayı bir mesaj gönderme eylemiyle ya da posta gönderme eylemiyle birlikte değerlendiriyoruz.

² İnternet üzerindeki tartışma forumlarına gözlemci, konuk katılımcı olarak dahil olan ve zaman zaman bu forumlarda düşüncelerini beyan eden kişi ya da kişiler.

	Tartışmacılar	L.	H.	A.	P.	M.	Y.	Toplamda ki oranı
Anadilde çeviri forumları	Gönderilen mesajlar	27%	17%	15%	3%	10%	7%	79%
	Başlatılan forumlar	71%	10%	4%	7%	4%		96%
	Sonlandırılan forumlar	14%	25%	7%	4%	29%		79%
Yabancı dilde çeviri forumları	Gönderilen mesajlar	25%	22%	5%	11%		14%	77%
	Başlatılan forumlar	57%	43%					100%
	Sonlandırılan forumlar	17%	17%	17%	17%			68%
Test forumları	Gönderilen mesajlar	11%	19%	34%	26%	3%		93%
	Başlatılan forumlar		50%	17%	33%			100%
	Sonlandırılan forumlar	33%	17%		17%	17%		84%
Sitenin toplamı	26.10.2009'da saat 24'de gönderilen toplam mesaj sayısı: 2764	583	523	278	176	132	131	1823
	26.10.09'da gönderilen toplam mesajdaki oranı	21%	19%	10%	6%	5%	5%	66%

Böylece, sitenin tamamında bulunan mesajların 3'te birini yazan, bu linke ait mesajların % 80'inden fazlasının sahibi olmalarına rağmen, üyelerin % 2'sinden, en az bir mesaj gönderen üyelerin % 12'sinden ve en az 5 mesaj gönderen üyelerin % 20'sinden azını teşkil ettikleri için bu 6 katılımcının alıştırmalara ayrılan forumların müdavimleri olduklarını belirlemek zordur. Katılım dönemlerinde, oran hala “öğrencilerin 4'te 1'i mesajların 4'te 3'ünü gönderiyor “ tespitinin yer aldığı uzaktan eğitim programlarının ücretsiz forumlarından genelde elde edilen altındadır.

3.3. İçerik Fraklarının Sorgulanması

En etkin 6 katılımcı, sitenin açılışının birinci ayında üye olanlardır ve daha sonra üye olan diğer kişilerin aynı şekilde dinamik olmaları mümkün olsa bile henüz ilk yıl incelemesi üzerinde etkileri saptanamaz. Bununla beraber, katılım çeşitliliklerinin bu küçük katılımcı oranı içerisinde değiştiğini görüyoruz. Aslında, L yabancı dile ve anadile yapılan çeviri forumlarının tartışma forumlarının yarısından fazlasının merkezinde, H ise daha vasat olmasına rağmen aynı şekilde daha yüksek oranda tartışma forumlarının başlatıcısıdır. Bu iki aktör, “tartışma başlatıcı” diye adlandırdığımız (Audron, Coulibaly, Papi, 2008) grubu oluştururlar.

Temelde bir tartışma forumu başlatmanın dışında, bu aktörlerin mesajlarının tartışma forumlarının sonlandırılmasına yol açtığını görmek de aynı şekilde mümkündür. Tam aksine, oldukça aktif olan katılımcıların bu küçük grubunda yer alan Y herhangi bir forumun ne başlatılmasında ne de sonlandırılmasında asla yer almaz. Bu olguyu açıklamak için birbirine zıt olmayan 3 açıklayıcı hipotez öne sürülebilir:

1. Bu kişilerin forumun başlatılması ya da sonlandırılmasında daha fazla etkili oldukları gerçeği genellikle çok önemli katkılarıyla alakalıdır.
2. Yönetici (H) ya da moderatör (L) olma durumları bilgi alışverişine müdahale etme gibi örtük bir görevleri olduğunu gösterir ve buna karşılık bu konuma getirilmemiş kişilerin belki de tartışma forumlarını başlatma konusunda kendilerini daha az meşru hissetmelerine yol açmaktadır.
3. Gönderdikleri iletiler genellikle forumları başlatır ya da sonlandırır. Çünkü öğrenme dinamiğinden elde edilmiş bu mesajlar bir takım sorular sorar ve cevaplandırıldıkları anda teşekkür ile yeniden karşılık verirler.

Tartışmacılar	L.	H.	A.	P.	M.	Y.
Kayıt tarihi	09/09/2008	11/09/2008	20/09/2008	16/10/2008	20/09/2008	13/09/2008
Ortalama: mesaj/gün	0,41	1,25	0,71	0,48	0,33	0,31
Toplamdaki oranı : % mesaj	20,86%	18,60%	10,24%	6,21%	4,73%	4,62%
En çok "kullanılan" forum (mesaj sayısı)	Fransız dilbilgisi: 99 mesaj	Kendinizi tanıtır: 66 mesaj	Salon: 48 mesaj	Kültür: 30 mesaj	Kendinizi tanıtır: 38 mesaj	Fransızcaya çevrilecek Türkçe metinler: 28 mesaj
En çok bahsi geçen konular (mesaj sayısı)	Türkiye'nin coğrafi konumu: 12 mesaj	Şarkı: Tarkan' dan Dudu: 14 mesaj	Kız arkadaşımın şu anda yanımda olmasını çok isterdim : 7 mesaj	Türkçe şarkı: 9 mesaj	Eurovision yarışması ve Hadise: 7mesaj	1.Resim: 8 mesaj

Diğerlerinin aksine, tanıtım forumunda yer alan mesajlarda bu kişilerin anında sempatik bir tavır takındıklarını ve ikon sembollerin (émoticônes) kullanımını abartmama, ortak dil olarak İngilizce kullanma ya da “SMS dilinde” yazmama gibi bazı forum kurallarını iyice benimsediklerini görmek mümkündür.

Bu katılımcıları ve sitede varoluş nedenlerini daha iyi açıklayabilmek için bir araştırmanın sınırları içerisinde yer aldıklarını onlara açıklayarak bazı özel postalar aracılığıyla onlarla iletişim kurduk. Bu yazışma, tıpkı tanıtım forumunda yer alan tartışma forumlarının okunması gibi, bizlere katılımcıların çeşitliliğinin farkına varmamızı sağladı. Böylece, çok aktif olan bu 6 mesaj sahibinden birini örnek aldığımızda, kimileri için Fransızca (Türkler için Fransızca öğrenme amacı hoşça vakit geçirmek) kimileri için de Türkçe öğrenme (hoşça vakit geçirmek, iletişim kurabilmek) gerekçeleri olduğu gibi, yaş (26,46,63 yaş) ve mesleki ve sosyal konum (öğrenci, öğretmen, memur, emekli) kategorilerinin de oldukça çeşitli olduğunu biliyoruz.

Öyle görünüyor ki; Türkçe öğrenme eylemi genellikle bir merakı gidermekten başka bir şey değilken, bir kez “bu virüs size bulaştığında” kişisel bir uğraşa dönüşüyor; bu görüşü Fransızca öğrenimi bakımından değerlendirecek olursak, Fransızcanın daha uluslar arası karakterine bağlı işlevsel yanı kesinlikle daha ağır basmaktadır. Bununla beraber, her iki durumda da dilini öğrendikleri ülkede tatillerini geçirmiş ya da orada ikamet etmiş kişiler olduğu gibi, başka kültüre açılma fırsatını henüz yakalayamamış ya da çok az yakalayabilmiş kişiler bulunmaktadır.

Katılımcıların her birinin kendilerine özgü niteliklerinden önce, katılımcı dağılışındaki dengesizliğin tamamen, pek çok kimse için, diploma edinme amaçlı eğitim düzeninde yer alan her türlü öğrenmenin aksine yabancı dil eğitimi olarak sayılabilecek eğlence ve boş zaman aktivitelerini zorluklarıyla ikinci plana iten günlük yaşam aktivitelerine bağlı olduğu tartışılabilir görünüyor. Bu hipotez, sınavları geçmiş olma, tatile gitmiş olma vb. olaylarla birçok günlük devamsızlığı teyit eden temel aktörlerin mesajlarıyla da doğrulanmış görünüyor.

Ayrıca, aynı şekilde, başlıca mesaj gönderenler (posters) arasında erkekler kadar kadınların, Fransızlar kadar Türklerin de bulunduğunu görmek ilginçtir (duruma göre aktif katılımcılarda bu eğilim kendini doğruluyorsa benziyor). Fransızcadan Türkçeye ya da Türkçeden Fransızcaya olmalarına göre çeviri forumlarındaki aktivite farkı böylece daha az şaşırtıcı görünüyor.

Aslında, Fransızcadan Türkçeye çeviri forumu 28 mesaj içeriyorken, Türkçeden Fransızcaya yapılan çeviri forumu sadece 18 mesajı içermektedir. Ancak, eğer forumdaki mesajlar daha sık olurlarsa, 2. Forumda ortalama 9 günden daha fazla devam eder ve böylece ortalama 1 katılımcı daha fazla olur ve mesajlar 2 katına çıkar. Mesajların yazılması ve bunları yazanların sayısal analizi böylece mevcut mesaj sıklığındaki düşüşün her şeyden önce Türkçeden Fransızcaya çeviri forumunun dinamiğiyle açıklanabileceğinin farkına varılmasını sağlıyor. (1. etap:

Türkçeden Fransızcaya çeviride 9 mesaj, Fransızcadan Türkçeye çeviride 8 mesaj) (2. etap: Türkçeden Fransızcaya çeviride 6 mesaj, Fransızcadan Türkçeye çeviride 12 mesaj) (3. etap: Türkçeden Fransızcaya çeviride 3 mesaj, Fransızcadan Türkçeye çeviride 8 mesaj).

Bu düşünüş sadece diğer forumdaki dinamikle kısmen telafi edilebilir, çünkü bilgi alışverişleri aynı özellikleri göstermezler. Aslında, Fransızcadan Türkçeye çeviri forumu üzerinden gönderilen mesajlar, Türkçeden Fransızcaya çeviri forumuna göre (14,6'lık bir ortalamayla 18 mesaj; 11,5'lik medyan) sayıca fazla olmalarına karşın (28 mesaj) daha kısalar (her mesaj için ortalama 8,1'lik bir ortalama, 5,5'lik medyan).

Türkçeden Fransızcaya çeviri forumu üzerinden her bağlantı 10,7 gün ve diğeri (F-T) üzerinden 4,5 gün olmak üzere bağlantıların ortalama süresi aynı şekilde devam eder. Üstelik bağlantılara tıklama dönemlerinde, forumlar üzerinden yapılan uygulamalar arasında dikkate değer bir değişiklik gözleniyor; Türkçeden yapılan çeviri forumu üzerinden gönderilen her mesaja, görülen 865'lik bir ortalama ile görülen 15507'lik toplama karşılık, Fransızcadan yapılan çeviri forumu üzerinden gönderilen her mesaja, görülen 372,5'lik bir ortalama ve toplam 10431 mesaj görülür. Bu ayrım, duyarlı bir şekilde iki ortamda da bulunan kişilerle değil bu kişilerin bu ortamlardaki aktiviteleriyle açıklanabilir. Aslında, Fransızcadan Türkçeye çeviri forumunda daha sıkı bir etkinlik için L, A, M ve daha zayıf bir etkinlik için H ve P'den söz etmek mümkündür. Bu küçük fark özellikle her birinin bu iletişim dinamiğinde oynadığı rolle açıklanır. L ve H'nin forumun asıl başlatıcıları olduğu açıkça bir önceki tablodan belli oluyorsa da, bu başlatıcılık eyleminin öğrendikleri dil forumunda çoğunluğun sağlanması ile ilgili olduğunu ve forum başlatma mesajının kendi iki üyesinininkinden tamamen farklı olduğunu saptamak zordur. L, Fransızcadan Türkçeye çeviri sayfasındaki 28 bağlantının 20'sinde aktiftir ve genel olarak kısa bir cümlenin çevrilmesini ve birkaç kelimenin açıklanmasını gerektirir; buna karşılık H ise, sadece bu forumdaki 3 forum başlatıcısı ancak Türkçeden Fransızcaya çeviri forumundaki 18 bağlantıdan 8'inin başlatıcısıdır, çevrilecek uzun metinleri gönderir. Böylece, çeviri forumları üzerinden H tarafından gönderilen çeviri cümleleri, L tarafından gönderilen 27 kelimeye karşılık, ortalama 100 kelimeliktir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Fransızlara Türkçe, Türklere de Fransızca öğretmeyi amaçlayan bu site üzerinde yaptığımız çalışma, birtakım genel eğilimleri yeniden ele alma fırsatı sunuyor.

Her şeyden önce, sitenin gittikçe geliştirilmesi, üye sayısının artması ve forumların kuruluşundan beri çeviri forumları üzerinden siteye sağlam bir katılım oranı yakalanması, İngilizceye kıyasla nadir ya da çok daha az kullanıldığı düşünülerek eğitim kurumlarında daha az tercih edilen yabancı bir dili öğrenme heves ve isteğinin varlığını ortaya koymaktadır.

Ayrıca, düşünülebilecek ve bu ana kadar yazılanın aksine, Pegasus işbirliğiyle (Audran, Coulibaly, Papi, 2007 & 2008; Papi, 2007, 2009 a & b) üniversite çalışmalarına giriş olanağı sağlayan diploma dâhilinde, çeviri forumları kuruluşlarından itibaren yetkilendirilmiş bulunmakta ve bu yetki aşılmamakta aksine biraz daha artmadan önce bir süreliğine azalarak devam etmektedir. Böylece 3. etap, bağlantıların sık olduğu dönemlerde, 1.etaptaki uzun bağlantılarla 2. etaptaki en kısa bağlantılar arasında bir ortalamaya benzer, ancak buna karşılık bağlantıların sıklığı dönemlerinde 2. etabın hızında devam ediyora benzer.

1. etabın mesajlarının içeriği ve sıklığı daha ileri düzeyde ve formal bir ortamdaki 3. etabinkine benzer daha ileri düzeyde bir sosyalleşme şeklini göstermesi çok daha şaşırtıcıdır. Biz bu durumun aşağıdaki üç olayla açıklanabileceğini iddia ediyoruz:

1. Ortamların çeşitlendirilmesiyle (sosyal bağları güçlendirme forumu olarak salon da olabilen, tanıtım forumu olarak algılama bölümü; Pegasus'ta, daha fazla düşünceye dayalı tartışmaların yer aldığı 3. etapta anında cevaplanan alıştırmalar bölümü)
2. Kendi dilinde bilen biri tarafından sunulan bazı nadir bulunan şeylerin paylaşımıyla (Fransızlar için Türkçe ve Türkler için Fransızca öğrenme merakı)
3. Her tür tartışmanın yer aldığı Pegasus Agora'da olduğunun aksine, anlık olarak gerçekleştirilmiş ortak etkinliklerin varlığıyla

Son olarak;

- Bilgi alışverişlerinin zamanla azaldığını,
- Yine bu bilgi alışverişlerinin, siteyi diğerlerine göre daha fazla kullanan katılımcıların aktivitelerinin yanı sıra, bazı forumlardaki uzaktan müdahale şekilleri ve uzunluklarına da bağlı olduğunu,
- Bu forumlardaki aktivitelerin gerçek bir dilbilimsel öğrenme isteğinin habercisi olduğunu gözlemlememize rağmen, bu siteye yönelik araştırmamızın ardından uzaktan eğitim çalışmalarının devam etmesi gerektiğini düşünüyoruz.

REFERANSLAR

AUDRAN, J., Coulibaly, B., & Papi, C. (2008). Les " incitateurs " et les " épreuves " , traces de vie sur les forums en ligne ? *DistanceS*, 10(1).

AUDRAN, J., Papi, C., & Coulibaly, B. (2007, septembre). *Le chercheur et son forum, un point de méthode*. Paper presented at the Congrès international AREF 2007. Symposium " Processus de socialisation en ligne " , Strasbourg.

- CENTİNTAS, B., & Genç, A. (2001). Eğitim reformu sonrası anadolu liselerinde yabancı dil öğretimi. *Hacettepe üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(20), 51-56.
- DAELE, A. (2009). Socialisation des enseignants au sein d'une communauté virtuelle. *Education et formation*(e-290), 67-77.
- DUMONT, P. (2007). *La connaissance de la culture et de la langue turque en France: les hommes et les institutions*. Paper presented at the 7ème symposium international de langues, littérature et stylistique, Konya.
- HENRI, F. (1992). Computer conferencing and content analysis. In A. R. Kaye (Ed.), *Collaborative learning through computer conferencing. The Najaden Papers* (pp. 117-135). New York: Springer.
- MC KENNA, K. Y. A., & Bargh, J. A. (1998). Coming out in the age of the Internet: Identity "demarginalization" through virtual group participation. *Journal of Personality and Social Psychology*(75), 681-694.
- PAPI, C. (2007, mai). *Uzaktan eğitimde iletisimin rolü nedir ?* Paper presented at the Uluslararası bilgisayar ve öğretim teknolojileri sempozyumu, Çanakkale, Turquie.
- PAPİ, C. (2009a). Communiquer en ligne ou le forum comme lieu de socialisation. *Iletisim. Revue de la faculté de communication de l'université Galatasaray*(numéro spécial), 269-282.
- PAPİ, C. (2009b). Sympathiser à distance ou la création des cadres de l'interaction. *Education et formation, mars 09*(290), 93-107.
- SONER, O. (2007). Türkiye'de yabancı dil eğitimin dünü bugünü. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(28), 397-404.
- TRONCY, C. (2009). Des enseignements en français dans une université publique turque francophone: enjeux institutionnels/questions didactiques. *GLOTTOPOL Revue de sociolinguistique en ligne*(13), 28-51.
- YİLMAZ, K. (2006). Les Scénarios dans l'Apprentissage à Distance du Français Langue Etrangère. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 237-250.